

plan. Verder werd als bezwaar geopperd 'de mindere geschiktheid welke onze mindergegoeden tegenover die van vreemde naties voor zulke feesten bezitten'. Maar Sanson hield, onder verwijzing naar geslaagde volksconcerten van anderen, voet bij stuk⁴²⁾ en overtuigde zijn tegenstanders met de toezegging dat Floralia haar rol zou beperken tot subsidiegever aan derden.⁴³⁾ Zo vormde Floralia voor de tweede keer een commissie voor volksvermaken.

Ditmaal kwam er wel steun van buitenaf, in eerste instantie van de plaatselijke afdeling van het Algemeen Nederlandsch Werklieden-Verbond, verzamelplaats van gematigde elementen onder de geschoolde arbeiders, en van de Nederlandsche Protestantenvbond, representant van de vrijzinnige richting in de Hervormde kerk. Beide bonden waren bekend met het organiseren van volksvermaken. In april 1881, al vóór de kermisdiscussie in de gemeenteraad, hadden zij samen een voordrachten- en muziekkavond georganiseerd in het pand van het Werklieden-Verbond, om de afschaffing van de kermis te stimuleren. Floralia toonde zich enthousiast en zegde een subsidie van f 25,- toe. Op die basis werd door de drie verenigingen een Voorlopig Comité tot Veredeling van Volksvermaken opgericht.⁴⁴⁾

De aandacht die dit trok, leidde tot brede steun van het Rotterdamse verenigingsleven. Het voorlopig comité werd omgevormd tot een permanente commissie, waarin vertegenwoordigers van de drie initiatiefnemende verenigingen zitting namen en verder van de Volksleeskamer, het Nutsdepartement,⁴⁵⁾ de Vereeniging Volksklasse voor Gymnastiek, Vereeniging Kinderspeeltuinen, de Maatschappij Toonkunst, orkestvereniging Symphonia, liedertafel Amphion en de Rotterdamsche Liedertafel, volkszangschool Amphion, zangvereniging Euphonia, Rotte's Mannenkoor en de afdeling van Het Nederlandsch Tooneel. Een nogal elitair gezelschap, waarin alleen de afgevaardigden van het Werkliedenverbond, de Rotterdamsche Liedertafel en zangvereniging Euphonia behoorden tot de eigenlijke doelgroep, de geschoolde arbeiders.⁴⁶⁾

Er volgden vijf proefuitvoeringen tegen een entreprijs van 10 cent, die met wisselvallige belangstelling werden bijgewoond; het aantal bezoekers varieerde van drie- tot dertienhonderd: 'enthousiaste toehoorders, waarvan de meesten tot den werkmansstand behoorden'. De hoofdconclusie luidde 'dat tooneelvoortellingen voor het volk aantrekkelijk zijn', althans aantrekkelijker dan muziek- en kooruitvoeringen en declamatorische voordrachten.